

LOW: EL DELIRIO DE LA ESPERANZA
RICK REMENDER
(GUIÓ) I GREG TOCCHINI (DIBUXT)
NORMA
176 PÀG. / 18 €

cient i ha seguit la senda marcada no tardarà a trobar-se amb l'Estrella, un llogarret abandonat on fan vida, insospitadament, el matrimoni amablement enriolat que formen Sinforosa i Martín. En el silenci mineral d'aquesta vall pètria, el caminant troba repòs i conversa. Després, reprendrà el camí: ha de tornar a assaltar la muntanya. Fi-

característic el cim del Penyagolosa, l'altura més simbòlica del País Valencià.

Domínguez coneix bé Sinforosa i Martín, que fan la vida estricta dels masovers ara que ja gairebé no en queden. Sinforosa es diu precisament un dels personatges del seu últim llibre, *La sega*, que aborda la vida terrible als masos de la zona

348 PÀG. / 18,50 €

destruïda, els masos i les àrees han anat despoblant-se. A l'Estrella, fa trenta anys que no hi viu ningú, excepte Sinforosa i Martín. Dos octogenaris fermes com roures, dos Robinsons aïllats del món que només reben visites ocasionals i són testimonis d'un món que ja s'acaba. La dalla, indecorosament implacable, no ha parat mai de segar. ♦♦

Que perduri allò que es perd

VÍCTOR OBIOLS

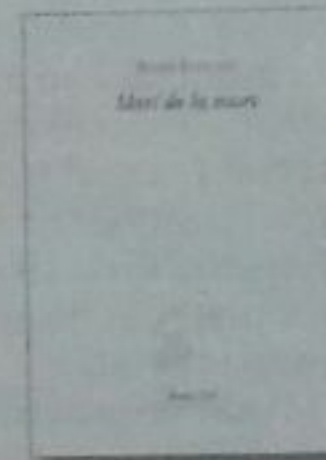
No descobrim res si afirmem que Jordi Llavina és un home de lletres en el sentit més noble de l'expressió. Un autèntic treballador de la cultura, perquè la seva energia es diversifica contínuament en múltiples tasques que seria llarg d'enumerar, i quan diem "treballador" el mot no és un vocable convencional. Ell dedica al "conreu de l'escriptura" una part significativa del seu temps, i els resultats són a la vista de tot-hom qui s'hi vulgui acostar. El que avui ens cal celebrar és aquesta culminació de la seva "trilogia poètica de Tres i Quatre", com en diu.

El primer que sorprèn és aquesta capacitat de construir amb perspectiva un conjunt de tres reculls que van cronològicament seguits en el temps però que mantenen una unitat de to, d'elements formals i de nuclis temàtics en evolució. Una qualitat que sovint es reconeix en els narradors (un altre vessant de Llavina, val a dir) però que rarament ressalta en els poetes. La confluència del poema narratiu (que ens remet a *Vetlla*), del sonet ben escandit i dominat (que ens remet a *Contrada*) i les prosas poètiques fan d'aquesta tercera baula de la trilogia, *Matí de la mort*, un fermall magistral que recull, combina i conjuga formes i continguts, tenint en compte que el poeta aconse-

gueix amb aquest llibre, per al lector de la trilogia, una rematada definitiva. És un llibre cruent per a sistemes sensibles i, com passa amb alguns dels poetes que ell estima, convé que no t'agafi desprevingut. Però, com succeeix amb Vinyoli, l'efecte logoterapèutic de l'escriptura és finalment un lenitiu.

Consistent, dinàmic i dúctil

El poeta sap que les fondes experiències vitals que s'hi reporten només poden tenir sentit damunt la pàgina si és capaç de formalitzar-les de manera seriosa i convincent. I aquí és on Llavina no falla: la llengua hi és consistent, dinàmica i dúctil. Rica en matisos i plena de troballes retòriques, de cops

MATÍ DE LA MORT
JORDI LLAVINA
EDICIONS 314
80 PÀG. / 12 €

d'efecte, d'ironies, de ressons literaris... "Bous remugants que entomen / el sol cremós dels segles!", esplèndida metàfora; el carnerià "del goig viscut en queden les deixies"; el ritme hipnòtic d'*Un puny de nit hi tusta*; el magnífic sonet dedicat a Vinyoli; a *Un pessebre*, clou amb aquest "plorarà bàrbarament", que ens remet a Salvat-Passeit, i, per l'adverbi, a Maragall!; "Preparo la salmorra / del vers", metàfora vinyoliana però de nou encuny! La narrativitat ferrateriana, arreu. La brutalitat dels dos sonets de *L'últim sopar*, on sona Ted Hughes.

Però ningú com el mateix autor per explicar la trilogia en el text que clou el volum. ♦♦